

פרשת וירא

פרק יח – 18

1 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאַלְנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח־הָאֵהָל כַּחַם הַיּוֹם: 2 וַיֵּשָׂא עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וַיֵּרָא וַיֵּרֶץ לְקִרְאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ אֲרָצָה: 3 וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם־נָא מִצָּאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֶל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: 4 יִקַּח־נָא מֵעֲטָמִים וּרְחֹצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַחַת הָעַץ: 5 וְאָקַחְהָ פַת־לָחֶם וְסַעְדוּ לַבָּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: 6 וַיִּמָּהַר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַה־רִי שְׁלֹשׁ סָאִים קָמַח סֹלֶת לוֹשִׁי וְעָשִׂי עֲגוֹת: 7 וְאֶל־הַבָּקָר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רֹד וטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנְּעֵר וַיִּמָּהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: 8 וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחֵלֶב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהֶם וְהוּא־עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעַץ וַיֹּאכְלוּ: 9 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אֵיךְ שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בְּאֵהָל: 10 וַיֹּאמֶר שׁוּב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה־בֵן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ וְשָׂרָה שֹׁמֵעַת פֶּתַח הָאֵהָל וְהוּא אַחֲרָיו: 11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בְּיָמִים חָדְלָה לְהֵיוֹת לְשָׂרָה אֶרֶח כַּנְּשִׁים: 12 וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי כִלְתִּי

Nota al vers. 1: Hashem se reveló ante Abraham para visitarlo en su convalecencia, pues se estaba reponiendo de su circuncisión.

Nota al vers. 1: "Hashem se reveló ante Abraham en la planicie de Mamré": Hashem le concedió a Mamré el privilegio de revelarse ante Abraham en la propiedad de él, para retribuirle su acción de haber alentado al gran patriarca a circuncidarse públicamente para honrar y difundir el Nombre de Hashem.

Nota al vers. 1: Hashem se reveló ante Abraham": En una oportunidad, un niño de cuatro o cinco años de edad, nieto de un prestigioso maestro, se presentó llorando ante su abuelo, cuestionando: "¿Por qué Hashem se reveló ante el patriarca Abraham y no se revela ante nosotros? Y el abuelo le respondió: "Cuando un hombre de noventa y nueve años de edad decide circuncidarse merece que Hashem se le revele". Cuando un hombre, después de haber trabajado con su ser, toma conciencia de la Presencia de Hashem, se hace digno de recibir tal grado de manifestación de la Divinidad. Y el niño, que en el futuro también él devendría un gran maestro, comprendió...

Nota al vers. 1: "Abraham estaba sentado a la puerta de la tienda": La humildad de los virtuosos es tal que siempre se consideran "a la entrada", en el mismísimo comienzo de su sendero, alejados, bien alejados aún, de la perfección...

Nota al vers. 3: De acuerdo con el Talmud, Abraham estaba conversando con Hashem y Le pidió que lo aguardase hasta que condujera a su casa a los tres huéspedes. Pues el mandamiento de recibir visitas y atender sus requerimientos es más importante que recibir a la Divina Presencia.

הִיתָה־לִּי עֲדָנָה וְאֲדַנִּי זָקֵן: ¹³ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לָמָּה זֶה צַחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הֲאֵף אֲמַנָּם אֵלֶּךָ וְאֲנִי זָקֵנְתִּי: ¹⁴ הֲיִפְלֵא מִיְהוָה דְּבַר לְמוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כִּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן: ¹⁵ (שְׁנִי) וַתִּכְחַשׁ שָׂרָה | לֵאמֹר לֹא צַחֲקֵתִי כִּי | יִרְאֶה וַיֹּאמֶר | לֹא כִּי צַחֲקֵת: ¹⁶ וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל־פְּנֵי סָדָם וְאַבְרָהָם הִלֵּךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם: ¹⁷ וַיְהִי וְאָמַר הַמְּכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אָנִי עֹשֶׂה: ¹⁸ וְאַבְרָהָם הָיָה יְהוּיָה לְגוֹי גָדוֹל וְעָצוּם וְנִבְרָכוּ־בּוֹ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ: ¹⁹ כִּי יִדְעֻתּוֹ לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרֹךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט לְמַעַן הִבִּיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֶת־אֲשֶׁר־דִּבֶּר עֲלָיו: ²⁰ וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סָדָם וְעַמָּהּ כִּי־רַבָּה וְחָטְאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד: ²¹ אֲרַדְּהָ־נָא וְאַרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ הַבָּאָה אֵלַי עֲשׂוּ | כָּלָה וְאִם־לֹא אֲדַעָה: ²² וַיִּפְּנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סָדָמָה וְאַבְרָהָם עֹדְדָנוּ עִמָּד לְפָנָי יְהוָה: ²³ וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפֶּה צְדִיק עִם־רָשָׁע: ²⁴ אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר הָאֵף תִּסְפֶּה וְלֹא־תִשָּׂא לְמָקוֹם לְמַעַן חֲמִשִּׁים הַצְּדִיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּה: ²⁵ חָלְלָה לְךָ מַעֲשֵׂת | כַּדְּבַר הַזֶּה לְהַמִּית צְדִיק עִם־רָשָׁע וְהָיָה כַּצְּדִיק כְּרָשָׁע חָלְלָה לְךָ הַשִּׁפְט כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: ²⁶ וַיֹּאמֶר יְהוָה אִם־אֶמְצָא בְּסָדָם חֲמִשִּׁים צְדִיקִים בְּתוֹךְ הָעִיר וְנִשְׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בְּעַבְוֹרָם: ²⁷ וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִה־נָא הוֹאֲלֵתִי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי וְאַנְכִי עֶפְרָ וְאַפְרָ: ²⁸ אוּלַי יַחְסְרוֹן חֲמִשִּׁים הַצְּדִיקִים חֲמִשָּׁה הַתְּשֻׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם אַרְבָּעִים וְחֲמִשָּׁה: ²⁹ וַיִּסֹּף עוֹד לְדַבֵּר אֵלָיו וַיֹּאמֶר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים וַיֹּאמֶר לֹא אַעֲשֶׂה בְּעַבְוֹר הָאֲרָבָעִים: ³⁰ וַיֹּאמֶר אֶל־נָא יַחַר לְאֲדֹנָי וְאֲדַבְּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אַעֲשֶׂה

Nota al vers. 12: Sará rió porque consideró que las palabras del visitante no eran más que una expresión de cortesía, sin ningún significado de augurio ni bendición. Ella no supo que se trataba de un mensaje profético, divino. Y la reacción de ella disgustó a Hashem porque una mujer de su estatura espiritual, una profetisa como Sará, debió haber tenido fe en que el milagro podría materializarse, pues nada es obstáculo para Él.

אם-אמצא שם שלשים: ³¹ ויאמר הנה-נא הואלתי לדבר אל-אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים: ³² ויאמר אל-נא יחר לאדני ואדברה אף-הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה: ³³ וילך יהוה כאשר כלה לדבר אל-אברהם ואברהם שב למקומו:

פרק יט – 19

(שלישי) ¹ ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער-סדם וירא-לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה: ² ויאמר הנה נא-אדני סורו נא אל-בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשפמתם והלכתם לדרככם ויאמרו לא פי ברחוב נלין: ³ ויפצרו-בם מאד ויסרו אליו ויבאו אל-ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו: ⁴ טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על-הבית מנער ועד-זקן כל-העם מקצה: ⁵ ויקראו אל-לוט ויאמרו לו אייה האנשים אשר-באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם: ⁶ ויצא אליהם לוט הפתחה והדלת סגר אחריו: ⁷ ויאמר אל-נא אחי תרעו: ⁸ הנה-נא לי שתי בנות אשר לא-ידעו איש אוציאה-נא אתהן אליכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק לאנשים האל אל-תעשו דבר כיעל-כן באו בצל קרתי: ⁹ ויאמרו | גש-הלאה ויאמרו האחד בא-לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש בלוט מאד ויגשו לשבר הדלת: ¹⁰ וישלחו

Nota al vers. 19:1: "Llegaron los dos ángeles a Sedom, al atardecer": Los ángeles se despidieron de Abraham después del mediodía, ¿cómo se explica que hayan tardado tanto tiempo en recorrer la corta distancia entre Jevrón, donde habitaba Abraham, y Sedom? Más bien, se demoraron en vistas de dar a los sedomitas la posibilidad de retornar a la senda del bien.

Nota al vers. 19:1: "Llegaron los dos ángeles a Sedom": Uno para destruir a Sedom y el otro para salvar a Lot, que es el mismo que fue a sanar a Abraham de su circuncisión. Y en cuanto al tercer ángel que visitó a Abraham, el que anunció a Sará que tendría una hijo, se alejó una vez que cumplió su misión. Explican los Sabios que un mismo ángel no puede cumplir dos misiones, ¿cómo se explica, pues, que el ángel que sanó a Abraham haya sido el mismo que después salvó a Lot? Es que en verdad, ambos actos responden a un único y universal concepto de misericordia.

Nota al vers. 19:1: "Los dos ángeles": Sin embargo, previamente, en Génesis 18:2, a estos mismos ángeles el versículo los llama "hombres", pues por respeto a la Divina Presencia que los estaba acompañando en aquel momento, el versículo se abstiene de conferirles título honorífico. **Otra explicación:** El contexto en Gén. 18:2 se refiere a Abraham, que a diferencia de Lot era un hombre de inmensa talla espiritual, y estaba tan habituado a ver ángeles que para él eran como hombres.

הָאֲנָשִׁים אֶת־יָדָם וַיָּבִיאוּ אֶת־לוֹט אֲלֵיהֶם הַבֵּיתָה וְאֶת־הַדֹּלֶת סָגְרוּ: 11 וְאֶת־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פָּתַח הַבַּיִת הֵכּוּ בַּסְּנוּרִים מִקְטָן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּלְאוּ לְמִצָּא הַפֶּתַח: 12 וַיֹּאמְרוּ הָאֲנָשִׁים אֶל־לוֹט עַד מִי־לָךְ פֹּה חֲתָן וּבְנֵיךָ וּבְנֹתֶיךָ וְכָל אֲשֶׁר־לָךְ בָּעִיר הוֹצֵא מִן־הַמְּקוֹם: 13 כִּי־מִשְׁחָתִים אֲנַחְנוּ אֶת־הַמְּקוֹם הַזֶּה כִּי־גְדֹלָה צַעֲקַתְּם אֶת־פְּנֵי יְהוָה וַיִּשְׁלַחְנוּ יְהוָה לְשַׁחֲתָהּ: 14 וַיֵּצֵא לוֹט וַיְדַבֵּר | אֶל־חֲתָנָיו | לִקְחֵי בְנֹתָיו וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מִן־הַמְּקוֹם הַזֶּה כִּי־מִשְׁחָתִית יְהוָה אֶת־הָעִיר וַיְהִי כַּמִּצְחָק בְּעֵינֵי חֲתָנָיו: 15 וְכַמוֹ הַשָּׁחַר עָלָה וַיֵּאֲצִיבוּ הַמַּלְאָכִים בְּלוֹט לֵאמֹר קוּם קַח אֶת־אִשְׁתְּךָ וְאֶת־שְׁתֵּי בְנֹתֶיךָ הַנִּמְצָאֹת פָּן־תִּסָּפֵה בְּעֵינֵי הָעִיר: 16 וַיִּתְמַהֲמַה | וַיַּחֲזִיקוּ הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ וּבִיד־אִשְׁתּוֹ וּבִיד־שְׁתֵּי בְנֹתָיו בַּחֲמֹלֶת יְהוָה עֲלָיו וַיֵּצְאוּ וַיִּנְחָחוּ מִחוּץ לָעִיר: 17 וַיְהִי כְהוֹצִיאֵם אֹתָם הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַמַּלְט עַל־נַפְשְׁךָ אֶל־תְּבִיט אַחֲרֶיךָ וְאֶל־תַּעֲמֹד בְּכָל־הַכֹּפֵר הַהָרָה הַמַּלְט פָּן־תִּסָּפֵה: 18 וַיֹּאמֶר לוֹט אֲלֵהֶם אֶל־נָא אֲדֹנָי: 19 הִנֵּה־נָא מִצָּא עֲבָדְךָ חֵן בְּעֵינֶיךָ וַתִּגְדַּל חֲסִדְךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּדִי לְהַחֲיוֹת אֶת־נַפְשִׁי וְאַנְכִי לֹא אוֹכַל לְהַמְלִיט הַהָרָה פָּן־תִּדְבַּקְנִי הַרְעָה וּמָתִי: 20 הִנֵּה־נָא הָעִיר הַזֹּאת קְרִיבָה לָנוֹס שָׁמָּה וְהוּא מִצְעָר אִמְלֻטָּה נָא שָׁמָּה הֲלֹא מִצְעָר הוּא וַתְּחִי נַפְשִׁי: (רביעי) 21 וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה נִשְׂאֹתִי פָנֶיךָ גַם לְדַבֵּר הַזֶּה לְבִלְתִּי הִפְכִּי אֶת־הָעִיר אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: 22 מֵהָר הַמַּלְט שָׁמָּה כִּי לֹא אוֹכַל לַעֲשׂוֹת דְּבָר עַד־בָּאָךְ שָׁמָּה עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הָעִיר צוּעָר: 23 הַשֶּׁמֶשׁ יָצָא עַל־הָאָרֶץ וְלוֹט בָּא צֹעֵרָה: 24 וַיְהוֶה הַמָּטִיר עַל־סֹדֶם וְעַל־עַמֹּרָה גִּפְרִית וְאֵשׁ מֵאֵת יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם: 25 וַיַּהֲפֹךְ אֶת־הָעָרִים הָאֵל וְאֶת כָּל־הַכֹּפֵר וְאֶת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעָרִים וְצִמַּח הָאֲדָמָה:

Nota al vers. 24: Esto fue al despuntar el alba, cuando en el firmamento son visibles el sol y la luna por igual, ídolos supremos de los sedomitas. Hashem eligió justamente ese instante para castigarlos, a fin de demostrarles lo insustancial de los astros como deidades.

Nota al vers. 24: Nada malo descende del Cielo. Por eso, desde el cielo descendió como lluvia benéfica y sólo al llegar a tierra se transformó en sulfuro y fuego.

Nota al vers. 26 (próxima página): "Miró para atrás y se convirtió en pilar de sal": Estar mirando constantemente para atrás provoca que uno se convierta en materia inerte.

Nota al vers. 36 (próxima página): Si bien una mujer con el himen intacto no queda encinta de su primer encuentro, las hijas de Lot supieron disponerse y acomodarse de modo de lograrlo en la primera relación.

26 וּתְבַט אֶשְׁתּוֹ מֵאַחֲרָיו וְתֵהִי נֹצִיב מִלַּח: 27 וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָא אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־עָמַד שָׁם אֶת־פָּנָיו יְהוָה: 28 וַיִּשְׁקֶף עַל־פָּנָיו סָדֶם וְעַמּוֹרָה וְעַל כָּל־פָּנָיו אֶרֶץ הַכְּכַר וַיֵּרָא וַהֲנִיחָה עָלָה קִיטָר הָאֶרֶץ כְּקִיטָר הַכְּבָשָׂן: 29 וַיְהִי בְּשַׁחַת אֱלֹהִים אֶת־עַרְי הַכְּכַר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת־לוֹט מִתּוֹךְ הַהֶפְכָּה בְּהַפְּוֹ אֶת־הָעָרִים אֲשֶׁר־יָשָׁב בָּהֶן לוֹט: 30 וַיַּעַל לוֹט מִצּוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּהָר וּשְׁתֵּי בָנָיו עִמּוֹ כִּי יָרָא לְשַׁבַּת בְּצוּעַר וַיֵּשֶׁב בְּמַעְרָה הוּא וּשְׁתֵּי בָנָיו:

31 וַתֹּאמֶר הַבְּכִיָּה אֶל־הַצְּעִירָה אֲבִינוּ זָקֵן וְאִישׁ אֵין בְּאֶרֶץ לְבוֹא עָלֵינוּ כְּדֹרוֹ כָּל־הָאֶרֶץ: 32 לָכֵה נִשְׁקָה אֶת־אַבְיָנוּ יֵין וְנִשְׁכְּבָה עִמּוֹ וְנַחֲיָה מֵאַבְיָנוּ זָרַע: 33 וַתִּשְׁקִינן אֶת־אַבְיָהֶן יֵין בְּלֵילָה הוּא וַתְּבֹא הַבְּכִיָּה וַתִּשְׁכַּב אֶת־אַבְיָהָ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ: 34 וַיְהִי מִמָּחָרֶת וַתֹּאמֶר הַבְּכִיָּה אֶל־הַצְּעִירָה הֵן־שָׁכַבְתִּי אִמָּשׁ אֶת־אַבְי נִשְׁקָנוּ יֵין גַּם־הַלַּיְלָה וּבָאֵל שָׁכְבִי עִמּוֹ וְנַחֲיָה מֵאַבְיָנוּ זָרַע: 35 וַתִּשְׁקִינן גַּם בְּלֵילָה הַהוּא אֶת־אַבְיָהֶן יֵין וַתִּקַּם הַצְּעִירָה וַתִּשְׁכַּב עִמּוֹ וְלֹא־יָדַע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ: 36 וַתִּהְרִינן שְׁתֵּי בָנוֹת־לוֹט מֵאַבְיָהֶן: 37 וַתֵּלֶד הַבְּכִיָּה בֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מוֹאָב הוּא אֲבִי־מוֹאָב עַד־הַיּוֹם: 38 וְהַצְּעִירָה גַם־הוּא יָלְדָה בֵן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ בֶן־עַמְּי הוּא אֲבִי בְנֵי־עַמּוֹן עַד־הַיּוֹם: ׀

פרק כ – 20

1 וַיִּסַּע מִשָּׁם אַבְרָהָם אֶרְצָה הַנְּגֹב וַיֵּשֶׁב בֵּין־קָדֵשׁ וּבֵין שׁוּר וַיִּגְר בְּגִרָר: 2 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־שָׂרָה אֶשְׁתּוֹ אַחֲתִי הוּא וַיִּשְׁלַח אַבְיָמֶלֶךְ מֶלֶךְ גְּרָר וַיִּקַּח אֶת־שָׂרָה: 3 וַיָּבֹא אֱלֹהִים אֶל־אַבְיָמֶלֶךְ בַּחֲלוֹם הַלַּיְלָה וַיֹּאמֶר לוֹ הַנְּגֹב מִתְּ עַל־הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־

Nota al vers. 36: Enseña Rabi Levi: Para el que las relaciones ilegales son una obsesión, finalmente llega a cometer incesto —lit.: «le dan de comer de su propia carne».

Nota al vers. 38: La segunda hija de Lot era más recatada y por eso, a diferencia de la mayor, le dio a su hijo un nombre genérico, eufemístico, “hijo de *mi pueblo*”, sin especificar quién era su padre para no delatar la ilegalidad de su origen. Y recibió una recompensa por su actitud, pues Hashem había ordenado a los israelitas que en su viaje de Egipto a la Tierra Prometida no hostigasen *en absoluto* a los amonitas. En cambio, en cuanto a los moavitas, descendientes de la inmodesta hija mayor, Hashem prohibió a los israelitas invadirlos, pero sí les permitió hostigarlos. (Ver *Deut. 2:9, 2:19. Infografías 7 y 12.*)

Nota al vers. 1: **Kadesh:** sería Kadesh Barnea, una ciudad al sur de Israel. **Shur:** ciudad en el límite sur de Israel, sobre el Arroyo de Egipto, actual Vado El Arish — ver infografía 14. **Guear:** Ubicada en el sud-oeste de Israel — ver infografía 9.

לְקַחַתָּ וְהוּא בְעֵלֶת בְּעַל: ⁴ וְאָבִימֶלֶךְ לֹא קָרַב אֵלֶיהָ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי
הַגּוֹי גַּם־צַדִּיק תִּהְיֶה־גִּי: ⁵ הֲלֹא הוּא אָמַר־לִי אַחֲתִי הוּא
וְהִיא־גַם־הוּא אָמְרָה אַחִי הוּא בְּתֶם־לִבִּי וּבְנִקְלִין כִּפִּי עָשִׂיתִי
זֹאת: ⁶ וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָאֱלֹהִים בְּחֹלֶם גַּם אָנֹכִי יָדַעְתִּי כִּי
בְתֶם־לִבְבְּךָ עָשִׂיתָ זֹאת וְאַחֲשֹׁף גַּם־אָנֹכִי אוֹתְךָ מַחֲטוּ־לִי עַל־כֵּן
לֹא־נִתְּתִיךָ לַנְּגַעַ אֵלֶיהָ: ⁷ וְעַתָּה הֲשִׁב אֶשְׁת־הָאִישׁ כִּי־נָבִיא
הוּא וַיִּתְּפֹלֵל בְּעֶדְךָ וַחֲיָה וְאִם־אֵינְךָ מְשִׁיב דַּע כִּי־מוֹת תִּמוֹת
אֶתָּה וְכֹל־אֲשֶׁר־לָךְ: ⁸ וַיִּשְׁכֹּם אָבִימֶלֶךְ בַּבֶּקֶר וַיִּקְרָא
לְכָל־עַבְדָּיו וַיְדַבֵּר אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּירָאוּ
הָאֲנָשִׁים מְאֹד: ⁹ וַיִּקְרָא אָבִימֶלֶךְ לְאַבְרָהָם וַיֹּאמֶר לוֹ
מַה־עָשִׂיתָ לָנוּ וּמַה־חָטַאתָ לָךְ כִּי־הִבַּאתָ עָלַי וְעַל־מִמְלַכְתִּי
חֲטָאָה גְדוֹלָה מֵעַשִׂים אֲשֶׁר לֹא־יַעֲשׂוּ עֲשִׂיתָ עִמָּדִי: ¹⁰ וַיֹּאמֶר
אָבִימֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מַה רָאִיתָ כִּי עָשִׂיתָ אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה:
¹¹ וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם כִּי אָמַרְתִּי רַק אִין־יִרְאֶת אֱלֹהִים בְּמָקוֹם הַזֶּה
וְהִרְגוּנִי עַל־דְּבַר אֲשֶׁר־אָשִׁיתִי: ¹² וְגַם־אָמְנָה אַחֲתִי בַת־אָבִי הוּא
אֵף לֹא בַת־אִמִּי וַתְּהִי־לִי לְאִשָּׁה: ¹³ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִתְעוּ אֹתִי
אֱלֹהִים מִבֵּית אָבִי וְאָמַר לָהּ זֶה חֲסִדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשִׂי עִמָּדִי אֵל
כָּל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר נָבִיא שָׁמָּה אָמַר־לִי אַחִי הוּא:

¹⁴ וַיִּקַּח אָבִימֶלֶךְ צֹאן וּבָקָר וְעַבְדִּים וּשְׂפָחוֹת וַיִּתֵּן לְאַבְרָהָם וַיֵּשֶׁב
לוֹ אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ: ¹⁵ וַיֹּאמֶר אָבִימֶלֶךְ הִנֵּה אֶרְצִי לְפָנֶיךָ בְּטוֹב
בְּעֵינֶיךָ שָׁב: ¹⁶ וּלְשָׂרָה אָמַר הִנֵּה נָתַתִּי אֵלֶיךָ כֶּסֶף לְאַחִיךָ הִנֵּה
הוּא־לָךְ כָּסוֹת עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אֶתָּךְ וְאֶת־כָּל וְנִכְחַת: ¹⁷ וַיִּתְּפֹלֵל
אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים וַיִּרְפָּא אֱלֹהִים אֶת־אָבִימֶלֶךְ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ
וַאֲמַהֲתָיו וַיִּלְדוּ: ¹⁸ כִּי־עָצַר עָצַר יְהוָה בְּעַד כָּל־רַחֵם לְבַיִת
אָבִימֶלֶךְ עַל־דְּבַר שָׂרָה אִשְׁת־אַבְרָהָם: ׀

Nota al vers. 12: Acerca del matrimonio de Abraham con Sará, sobrina suya y que el versículo considera su media hermana: Esto ocurrió antes de que fuera entregada la Torá, por lo que Abraham tenía el status genérico de «descendiente de Nóaj», anterior al status específico de «judío». Y un descendiente de Nóaj tiene permitido casarse con una media hermana por parte del padre, pues para los descendientes de Nóaj -o sea los no judíos- el linaje paterno no tiene implicaciones legales en cuanto a la *halajá*, la ley judía.

Nota al vers. 18: A causa de todo el incidente, Sará había pedido a Hashem que cerrara todos los poros y orificios de toda la gente en la casa de Avimélej. Al orar Abraham, Hashem los sanó y así pudieron expeler y se aliviaron. "Dieron a luz" debe entenderse como "expelieron". Y "matríz" debe entenderse como "orificios y poros".

פרק כא – 21

1 ויהיה פקד את־שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר: 2 ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר־דבר אתו אלהים: 3 ויקרא אברהם את־שם־בנו הנולד־לו אשר־ילדה־לו שרה יצחק: 4 וימל אברהם את־יצחק בנו בן־שְׁמֹנֶת יָמִים כַּאֲשֶׁר צִוָּה אֱלֹהִים: 5 (חמישי) וְאֲבָרָהָם בֶּן־מֵאָת שָׁנָה בְּהוֹלֵד לוֹ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ: 6 וְתֹאמַר שָׂרָה צָחֵק עָשָׂה לִי אֱלֹהִים כָּל־הַשְּׁמֵעַ יִצְחָק־לִי: 7 וְתֹאמַר מִי מִלֵּל לְאֲבָרָהָם הַיִּנְיָקָה בָנִים שָׂרָה כִּי־יִלְדֵתִי בֶן לְזַקְנָיו: 8 וַיִּגְדַּל הַיֵּלֶד וַיִּגְמַל וַיַּעַשׂ אֲבָרָהָם מִשְׁתָּה גָדוֹל בְּיוֹם הַגְּמֹל אֶת־יִצְחָק: 9 וְתֵרָא שָׂרָה אֶת־בֶּן־הַגֵּר הַמִּצְרִית אֲשֶׁר־יִלְדָה לְאֲבָרָהָם מִצְחָק: 10 וְתֹאמַר לְאֲבָרָהָם גֵּרֶשׁ הָאִמָּה הַזֹּאת וְאֶת־בְּנָהּ כִּי לֹא יִירָשׁ בֶּן־הָאִמָּה הַזֹּאת עִם־בְּנֵי עַם־יִצְחָק: 11 וַיִּרַע הַדָּבָר מְאֹד בְּעֵינָי אֲבָרָהָם עַל אֹדֶת בְּנוֹ: 12 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אֲבָרָהָם אֶל־יִרַע בְּעֵינֶיךָ עַל־הַנָּעוּר וְעַל־אֲמֹתֶךָ כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֲלֵיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בִי־צָחֵק יִקְרָא לָךְ זֶרַע: 13 וְגַם אֶת־בֶּן־הָאִמָּה לְגוֹי אֲשִׁימְנוּ כִּי זֶרַעךָ הוּא: 14 וַיִּשְׁכַּם אֲבָרָהָם | בְּבֹקֶר וַיִּקְח־לָחֶם וַחֲמַת מַיִם וַיִּתֵּן אֶל־הַגֵּר שֵׁם עַל־שְׁכָמָהּ וְאֶת־הַיֵּלֶד וַיִּשְׁלַחַהּ וַתֵּלֶךְ וַתִּתַּע בְּמִדְבַר בְּאֵר שָׁבַע: 15 וַיִּכְלוּ הַמַּיִם מִן־הַחֲמַת וַתִּשְׁלַךְ אֶת־הַיֵּלֶד תַּחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים: 16 וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנְּגַד הַרְחֵק כַּמִּטְחָוִי קִשְׁת כִּי אָמְרָה אֶל־אַרְאָה בְּמוֹת הַיֵּלֶד וַתֵּשֶׁב מִנְּגַד וַתִּשָּׂא אֶת־קֹלָהּ וַתִּבְכֶּה: 17 וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־קוֹל הַנָּעוּר וַיִּקְרָא מִלֵּאךְ אֱלֹהִים | אֶל־הַגֵּר מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מֵה־לָּךְ הַגֵּר אֶל־תִּירָאִי כִּי־שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל־קוֹל הַנָּעוּר כַּאֲשֶׁר הוּא־שֵׁם:

Nota al vers. 9: "Sarà vio que el hijo de la egipcia Hagar se *divertía* (con la idolatría)": Explica Rashi que en este contexto, "*diversión*" significa entregarse a la idolatría, a la lujuria y al crimen. Para un perverso como Ishmael, incluso las más graves transgresiones son una mera *diversión*. Como contrapartida, el nombre *Itzjak* deriva justamente de *metzajek* (*diversión, gozo, placer*), pero a diferencia de Ishmael, el placer de Itzjak radicaba en su servicio de conexión con el Supremo más que en las banalidades mundanas.

Nota al vers. 16: La egipcia Hagar, no pudiendo ver el sufrimiento de su hijo, lo ubicó debajo de un arbusto y se alejó. Esta actitud de Hagar, de poner el niño a resguardo y alejarse para no ver su sufrimiento, refleja el profundo amor de esa madre por su hijo. Pero a la vez refleja su gran egoísmo: ella prioriza su sentimiento a la necesidad del niño, y así, en el momento en que él más requiere de su madre, ella, en su profunda congoja, desiste de auxiliarlo, pues no podría sobrellevar la pena de verlo morir. En esta madre, el amor a su hijo es meramente el medio para canalizar su amor propio, el amor a sí misma y su egocentrismo.

18 קוּמִי שְׂאִי אֶת־הַנְּעָר וְהַחֲזִיקִי אֶת־יָדְךָ בּוֹ כִּי־לִגְוִי גָדוֹל אֲשִׁימְנוּ: 19 וַיִּפְקַח אֱלֹהִים אֶת־עֵינֶיהָ וַתֵּרָא בְּאֵר מַיִם וַתֵּלֶךְ וַתִּמְלֵא אֶת־הַחֲמַת מַיִם וַתִּשָּׂק אֶת־הַנְּעָר: 20 וַיְהִי אֱלֹהִים אֶת־הַנְּעָר וַיִּגְדֵּל וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבָּר וַיְהִי רֹבֵה קִשְׁתָּ: 21 וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבָּר פְּאָרָן וַתִּקַּח־לוֹ אִמּוֹ אִשָּׁה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: פ

(ששי) 22 וַיְהִי בַעַת הַהוּא וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכֵל שֶׁר־צָבָאוּ אֶל־אַבְרָהָם לֵאמֹר אֱלֹהִים עִמָּךְ בְּכֹל אֲשֶׁר־אַתָּה עֹשֶׂה: 23 וְעַתָּה הֲשִׁבְעָה לִּי בְּאֱלֹהִים הֲנֵה אִם־תִּשְׁקֹר לִי וּלְנִינִי וּלְנַכְדֵי כַּחֲסֹד אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ תַּעֲשֶׂה עִמָּדִי וְעַם־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־גֵּרְתָּה בָּהּ: 24 וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֲנֹכִי אֲשָׁבֵעַ: 25 וְהוֹכַח אַבְרָהָם אֶת־אַבְיִמֶלֶךְ עַל־אֲדוּת בְּאֵר הַמַּיִם אֲשֶׁר גָּזְלוּ עַבְדֵי אַבְיִמֶלֶךְ: 26 וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ לֹא יָדַעְתִּי מִי עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְגַם־אַתָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי וְגַם אֲנֹכִי לֹא שָׁמַעְתִּי בְלַתִּי הַיּוֹם: 27 וַיִּקַּח אַבְרָהָם צֹאן וּבָקָר וַיִּתֵּן לְאַבְיִמֶלֶךְ וַיִּכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם בְּרִית: 28 וַיֵּצֵב אַבְרָהָם אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת הַצֹּאן לְבִדְהָן: 29 וַיֹּאמֶר אַבְיִמֶלֶךְ אֶל־אַבְרָהָם מַה הֲנֵה שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר הִצַּבְתָּ לְבִדְנָה: 30 וַיֹּאמֶר כִּי אֶת־שִׁבְעַת כְּבָשֶׁת תִּקַּח מִיָּדִי בַעֲבוּר תִּהְיֶה־לִּי לְעֵדָה כִּי חִפְרָתִי אֶת־הַבְּאֵר הַזֹּאת: 31 עַל־כֵּן קָרָא לְמָקוֹם הַהוּא בְּאֵר שִׁבְעַת כִּי שֵׁם נִשְׁבְּעוּ שְׁנֵיהֶם: 32 וַיִּכְרְתוּ בְרִית בְּבְאֵר שִׁבְעַת וַיִּקַּם אַבְיִמֶלֶךְ וּפִיכֵל שֶׁר־צָבָאוּ וַיָּשֻׁבוּ אֶל־אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים: 33 וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבְאֵר שִׁבְעַת וַיִּקְרָא־שֵׁם בְּשֵׁם יְהוָה אֵל עוֹלָם: 34 וַיִּגַּר אַבְרָהָם בְּאֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים יָמִים רַבִּים: פ

פרק כב – 22

Ver capítulo 22 en pág. 43

Nota al vers. 21:22: Avimélej: En Tehilim, Salmos, 34:1 Rashi señala que "Avimélej" no es el nombre de ningún rey, sino más bien es el título de los reyes filisteos, tal como "faraón" lo es de los egipcios.

Nota al vers. 21:23: "No engañarás ni a mi hijo ni a mi nieto": El amor paternal innato de un padre se extiende hasta su hijo y su nieto, y no hasta generaciones posteriores.

Nota al vers. 21:33: "Abraham plantó un eshel en Beer Sheva:": Un *eshel* podría ser un árbol frutal; o bien una hostería.

Nota al vers. 21:33: "Abraham invocó allí el nombre de Hashem, É-I del universo:": La palabra *Olam* (universo) también puede significar "eternidad", de modo que en vez de "É-I del universo", bien podría interpretarse "É-I de la eternidad", en alusión a su calidad de Amo del tiempo. (El guión en la voz É-I tiene por objeto evitar escribir el Nombre divino explícitamente).

פרק כב – 22

1 ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את-אברהם
 ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני: 2 ויאמר קח-נא את-בנך
 את-יחידך אשר-אהבת את-יצחק ולך-לך אל-ארץ המריה
 והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך: 3 וישכם
 אברהם בפקר ויחבל את-חמרו ויקח את-שני נעריו ואת
 יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל-המקום אשר-אמר-לו
 האלהים: 4 ביום השלישי וישא אברהם את-עיניו וירא
 את-המקום מרחק: 5 ויאמר אברהם אל-נעריו שבו-לכם פה
 עם-החמור ואני והנער נלכה עד-כה ונשתחוה ונשובה אליכם:
 6 ויקח אברהם את-עצי העלה וישם על-יצחק בנו ויקח בידו
 את-האש ואת-המאכלת וילכו שניהם יחדו: 7 ויאמר יצחק
 אל-אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש
 והעצים ואיה השה לעלה: 8 ויאמר אברהם אלהים יראה-לו
 השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו: 9 ויבאו אל-המקום אשר
 אמר-לו האלהים ויבן שם אברהם את-המזבח ויערף את-העצים
 ויעקד את-יצחק בנו וישם אתו על-המזבח ממעל לעצים:

10 וישלח אברהם את-ידו ויקח את-המאכלת לשחט את-בנו:
 11 ויקרא אליו מלאך יהוה מן-השמים ויאמר אברהם | אברהם
 ויאמר הנני: 12 ויאמר אל-תשלח ידך אל-הנער
 ואל-תעש לו מאומה כי | עתה ידעתי כי-ירא אלהים אתה ולא
 חשכת את-בנך את-יחידך ממני: 13 וישא אברהם
 את-עיניו וירא והנה-איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם
 ויקח את-האיל ויעלהו לעלה תחת בנו: 14 ויקרא
 אברהם שם-המקום ההוא יהוה | יראה אשר יאמר היום

Nota al vers. 14: "Abraham llamó a aquel lugar con el Nombre de "Hashem Verá": Es decir, Hashem Verá ese lugar —el monte sobre el cual el patriarca Abraham estuvo dispuesto a sacrificar a su hijo Itzjak, y donde Itzjak estuvo dispuesto a dejarse sacrificar por su padre en aras del Supremo— y lo elegirá para establecer allí el Gran Templo de Ierushaláim. Y efectivamente, el Gran Templo fue construido allí, en ese mismo monte. Otra explicación: Hashem Verá y tendrá siempre presente la abnegación y entrega de Abraham e Itzjak, y lo acreditará como mérito a sus descendientes, el Pueblo de Israel.

בְּהָרַיִם יִרְאֶה: ¹⁵ וַיִּקְרָא מִלְאָךְ יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם שְׁנִית מִן־הַשָּׁמַיִם: ¹⁶ וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֹא חָשַׁכְתָּ אֶת־בְּנֶךְךָ אֶת־יְחִידְךָ: ¹⁷ כִּי־בָרַךְ אֲבָרְכְךָ וְהִרְבֵּה אֲרַבֶּה אֶת־זַרְעֶךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם וְכִחוּל אֲשֶׁר עַל־שֵׁפֶת הַיָּם וַיִּרְשׁ זַרְעֶךָ אֶת שְׂעֵר אִי־בִיּוֹ: ¹⁸ וְהִתְבָּרְכוּ בְּזַרְעֶךָ כָּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ עֵקֶב אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ בְּקִלְיִ: ¹⁹ וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל־נַעֲרָיו וַיִּקְמוּ וַיֵּלְכוּ יַחְדָּו אֶל־בְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם בְּבְאֵר שֶׁבַע: פ

(מפטיר) ²⁰ וַיְהִי אַחֲרַי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּגַּד לְאַבְרָהָם לֵאמֹר הֲנֵה יֵלְדָה מִלְכָּה גַם־הוּא בְּנִים לְנַחֲוֹר אַחִידְךָ: ²¹ אֶת־עֹוֹץ בְּכֹרֹו וְאֶת־בּוֹז אַחִיו וְאֶת־קְמוּאַל אֲבִי אָרָם: ²² וְאֶת־כְּשֹׁד וְאֶת־חִזּוֹ וְאֶת־פְּלִדָּשׁ וְאֶת־יִדְלָף וְאֶת בְּתוּאַל: ²³ וּבְתוּאַל יֵלֵד אֶת־רַבְקָה שְׁמֵנָה אֵלֶּה יֵלְדָה מִלְכָּה לְנַחֲוֹר אַחִי אַבְרָהָם: ²⁴ וּפִילִגְשׁוּ וּשְׁמָה רְאוּמָה וְתִלְדַּת גַּם־הוּא אֶת־טֹבַח וְאֶת־גַּחַם וְאֶת־תַּחַשׁ וְאֶת־מַעֲכָה: פ פ פ

הפטרת וירא

מלכים ב ד – 4

¹ וְאִשָּׁה אַחַת מִנְּשֵׁי בְנֵי־הַנְּבִיאִים צָעָקָה אֶל־אַלִּישָׁע לֵאמֹר עֲבַדְךָ אִישִׁי מֵת וְאַתָּה יָדַעְתָּ כִּי עֲבַדְךָ הִיָּה יִרְאֶה אֶת־יְהוָה וְהִנֵּשָׂה בָּא לְקַחַת אֶת־שְׁנֵי יִלְדֵי לּוֹ

Nota al vers. 14: "En el Monte de Hashem Él será visto": Es decir, en el Monte de Hashem Él se revela al mundo. El *Monte de Hashem* se refiere al Monte en que tuvo lugar la *Akedá*, el acto de abnegación de Abraham y su hijo Itzjak, donde luego se construiría el Gran Templo, que es el lugar esencial desde el cual Él se revela al mundo

Nota sobre la Haftará: La mujer referida en el versículo 1 es la viuda del profeta Ovdia. Resulta que el Rey Ajav, a instancias de su esposa Izebel, ordenó asesinar a todos los profetas genuinos de modo que sólo queden los falsos. Pero Ovdia y su esposa lograron salvar a 100 profetas ocultándolos en dos cuevas. Y a los efectos de sustentarlos Ovdia se endeudó para adquirirles provisiones. Luego, al fallecer Ovdia, se presentó el acreedor ante la viuda reclamando la deuda o sus hijos. Desesperada, fue al cementerio a invocar a su esposo: "¡Ovdia, Ovdia!". Y una voz le respondió que fuera a ver al profeta Elisha. Y así hizo. El profeta le preguntó que tenía en la casa (vers. 2) para que él pudiera generar el milagro de que ese algo se reprodujera. Porque un milagro realizado por intermedio de los profetas requiere manifestarse a través de la realidad física, de modo que si existe materia, a través del milagro el profeta puede provocar que esa materia existente se reproduzca; pero si no existe materia, el milagro no puede hacerla aparecer de la nada, porque ese poder es terreno exclusivo del Supremo.

לַעֲבָדִים: ² וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֲלִישֶׁעַ מַה אַעֲשֶׂה-לָּךְ הַגִּידִי לִי
 מַה-יִשְׁלַכְּנִי (לך) בַּבַּיִת וַתֹּאמֶר אֵינִי לְשַׁפְּחָתְךָ כֹּל בַּבַּיִת כִּי
 אִם-אֶסּוּף שָׁמֶן: ³ וַיֹּאמֶר לְכִי שְׂאֲלִי-לָךְ כָּלִים מִן-הַחוּץ מֵאֵת
 כָּל-שְׂכַנְיָכִי (שכניך) כָּלִים רַקִּים אֶל-תִּמְעִיטִי: ⁴ וּבָאת וְסָגַרְתְּ
 הַדְּלֵת בְּעַדְךָ וּבְעַד-בְּנִיךָ וַיִּצְקֶתָ עַל כָּל-הַכָּלִים הָאֵלֶּה וְהַמָּלֵא
 תִּסִּיעִי: ⁵ וַתֵּלֶךְ מֵאֵתוֹ וַתִּסְגֹּר הַדְּלֵת בְּעַדָּהּ וּבְעַד בְּנֵיהָ הֵם
 מִגִּישִׁים אֵלֶיהָ וְהִיא מִיִּצְקֶתָ (מוצקת): ⁶ וַיְהִי | כַּמְּלֵאת הַכָּלִים
 וַתֹּאמֶר אֶל-בְּנֵיהָ הַגִּישָׁה אֵלַי עוֹד כָּלִי וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ אֵינִי עוֹד כָּלִי
 וַיַּעֲמֵד הַשָּׁמֶן: ⁷ וַתָּבֹא וַתִּגְדַּל לְאִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְכִלִּי מְכָרִי
 אֶת-הַשָּׁמֶן וְשִׁלְמִי אֶת-נְשִׁיכִי (נשיך) וְאֶת בְּנֵיכִי (ובניך) תַּחֲנִי בְּנוֹתַר:
⁸ וַיְהִי הַיּוֹם וַיַּעֲבֹר אֲלִישֶׁעַ אֶל-שׁוֹנָם וְשָׁם אִשָּׁה גְדוּלָּה
 וַתַּחֲזֹק-בּוֹ לֶאֱכֹל-לֶחֶם וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוֹ יָסַר שָׁמָּה לֶאֱכֹל-לֶחֶם:
⁹ וַתֹּאמֶר אֶל-אִשָּׁה הַנְּהֵנָּא יָדַעְתִּי כִּי אִישׁ אֱלֹהִים קָדוֹשׁ הוּא
 עָבַר עָלֵינוּ תָּמִיד: ¹⁰ נַעֲשֶׂה-נָּא עֲלֵית-קִיר קִטְנָה וְנָשִׂים לוֹ שָׁם
 מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוֹרָה וְהִיא בָּבֹאוּ אֵלֵינוּ יָסוּר שָׁמָּה: ¹¹ וַיְהִי
 הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה וַיָּסַר אֶל-הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב-שָׁמָּה: ¹² וַיֹּאמֶר
 אֶל-גִּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרֵא לְשׁוֹנְמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָא-לָּהּ וַתַּעֲמֵד לְפָנָיו:
¹³ וַיֹּאמֶר לוֹ אֲמַר-נָּא אֵלֶיהָ הִנֵּה חֲרָדָת | אֵלֵינוּ אֶת-כָּל-הַחֲרָדָה
 הַזֹּאת מַה לַּעֲשׂוֹת לָךְ הִישׁ לְדַבְּרֶ-לָךְ אֶל-הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל-שָׂר
 הַצָּבָא וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִי יֹשֶׁבֶת: ¹⁴ וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָּהּ
 וַיֹּאמֶר גִּיחֲזִי אֲבָל בֵּן אֵין-לָּהּ וְאִשָּׁה זָקֵן: ¹⁵ וַיֹּאמֶר קְרָא-לָּהּ
 וַיִּקְרָא-לָּהּ וַתַּעֲמֵד בַּפֶּתַח: ¹⁶ וַיֹּאמֶר לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה אֲתִי
 (את) חֲבֵקָת בֵּן וַתֹּאמֶר אֶל-אֲדָנָי אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל-תִּכְזָב
 בְּשַׁפְּחָתְךָ: ¹⁷ וַתִּהְרַר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֵּן לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת חַיָּה
 אֲשֶׁר-דָּבַר אֵלֶיהָ אֲלִישֶׁעַ: ¹⁸ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּצֵּא
 אֶל-אָבִיו אֶל-הַקְּצָרִים: ¹⁹ וַיֹּאמֶר אֶל-אָבִיו רֵאשִׁי | רֵאשִׁי וַיֹּאמֶר
 אֶל-הַנְּעֵר שָׂאֵהוּ אֶל-אִמּוֹ: ²⁰ וַיִּשְׂאֵהוּ וַיְבִיאֵהוּ אֶל-אִמּוֹ וַיֵּשֶׁב
 עִל-בְּרַכְיָה עַד-הַצְּהָרִים וַיָּמָת: ²¹ וַתַּעַל וַתִּשְׁכַּבְהוּ עַל-מִטַּת

אִישׁ הָאֱלֹהִים וַתִּסְגֹּר בְּעָדָיו וַתֵּצֵא: ²² וַתִּקְרָא אֶל־אִשָּׁה וַתֹּאמֶר
שְׁלַחָה נָא לִי אֶחָד מִן־הַנְּעָרִים וְאֶחַת הָאֲתָנוֹת וְאֶרְוֶצָה עַד־אִישׁ
הָאֱלֹהִים וְאֲשׁוּבָה: ²³ וַיֹּאמֶר מְדוּעַ אֲתִי (את) הִלַּכְתִּי (הלכת) אֵלָיו
הַיּוֹם לֹא־חָדַשׁ וְלֹא שִׁבַּת וַתֹּאמֶר שְׁלוֹם:

Sefaradim concluyen aquí. *Jabad* y otros continúan

²⁴ וַתַּחֲבֹשׁ הָאֲתוֹן וַתֹּאמֶר אֶל־נַעֲרָה נְהַג וְלֶךְ אֶל־תַּעֲצָר־לִי
לְרֹכֵב כִּי אִם־אָמַרְתִּי לָךְ: ²⁵ וַתֵּלֶךְ וַתָּבוֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים
אֶל־הַר הַכְּרֵמֶל וַיְהִי כִּרְאוֹת אִישׁ־הָאֱלֹהִים אֹתָהּ מִנְּגֹד וַיֹּאמֶר
אֶל־גִּיחֲזִי נַעֲרָו הִנֵּה הַשְּׂוֹנְמִית הַלְּזוֹ: ²⁶ עֵתָּה רוּץ־נָא לְקִרְאתָהּ
וְאָמַר־לָהּ הַשְּׁלוֹם לָךְ הַשְּׁלוֹם לְאִישׁךָ הַשְּׁלוֹם לְיֶלֶד וַתֹּאמֶר
שְׁלוֹם: ²⁷ וַתָּבֹא אֶל־אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל־הָהָר וַתַּחֲזֹק בְּרַגְלָיו וַיֵּגֶשׁ
גִּיחֲזִי לְהַדְפָּה וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים הֲרִפָּה־לָּהּ כִּי־נִפְשָׁה
מְרַה־לָּהּ וַיְהוּהָ הָעֲלִים מִמֶּנִּי וְלֹא הִגִּיד לִי: ²⁸ וַתֹּאמֶר הַשְּׂאֵלְתִי
בֶּן מֵאֵת אֲדֹנָי הֲלֹא אָמַרְתִּי לֹא תִשְׁלַח אֹתִי: ²⁹ וַיֹּאמֶר לְגִיחֲזִי
חָגַר מְתַנֶּיךָ וְקֹחַ מִשְׁעֲנֹתַי בְּיָדְךָ וְלֶךְ כִּי תִמְצָא־אִישׁ לֹא תִבְרַכְנוּ
וְכִי־יִבְרַכְךָ אִישׁ לֹא תַעֲנֶנּוּ וְשִׁמַּת מִשְׁעֲנֹתַי עַל־פְּנֵי הַנַּעֲרָה:
³⁰ וַתֹּאמֶר אִם הַנַּעֲרָה חִי־יְהוּהָ וְחִי־נִפְשָׁךְ אִם־אֶעֱזָבְךָ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
אֲחֵרֶיהָ: ³¹ וְגִיחֲזִי עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשָּׂם אֶת־הַמִּשְׁעֲנֹת עַל־פְּנֵי
הַנַּעֲרָה וַאִיִן קוֹל וַאִיִן קֶשֶׁב וַיֵּשֶׁב לְקִרְאתוֹ וַיִּגְד־לוֹ לֵאמֹר לֹא
הִקִּיץ הַנַּעֲרָה: ³² וַיָּבֹא אֱלִישָׁע הַבֵּיתָהּ וְהִנֵּה הַנַּעֲרָה מֵת מִשְׁכָּב
עַל־מִטָּתוֹ: ³³ וַיָּבֹא וַיִּסְגֹּר הַדֵּלֶת בְּעַד שְׁנֵיהֶם וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה:
³⁴ וַיַּעַל וַיִּשְׁכַּב עַל־הַיֶּלֶד וַיִּשָּׂם פְּיוֹ עַל־פְּיוֹ וְעֵינָיו עַל־עֵינָיו
וְכַפָּיו עַל־כַּפּוֹ (כפיו) וַיִּגְהַר עָלָיו וַיַּחֵם בְּשׁוֹר הַיֶּלֶד: ³⁵ וַיֵּשֶׁב וַיֵּלֶךְ
בְּבֵית אֶחַת הַנְּהָ וְאֶחַת הַנְּהָ וַיַּעַל וַיִּגְהַר עָלָיו וַיִּזְוֹרֵר הַנַּעֲרָה
עַד־שִׁבְעַת פְּעָמִים וַיִּפְקַח הַנַּעֲרָה אֶת־עֵינָיו: ³⁶ וַיִּקְרָא אֶל־גִּיחֲזִי
וַיֹּאמֶר קְרָא אֶל־הַשְּׂוֹנְמִית הַזֹּאת וַיִּקְרָאָהּ וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיֹּאמֶר שְׂאִי
בְּנֶךְ: ³⁷ וַתָּבֹא וַתִּפֹּל עַל־רַגְלָיו וַתִּשְׁתַּחוּ וַתִּרְצָה וַתִּשָּׂא אֶת־בְּנֵהּ וַתֵּצֵא: